

7.

En tapets historia.

För Kungl. husgerådskammaren hafva nyligen förvärfvats tvänne tapeter, af hvilka den ena framställer en scen ur Tobias' historia och enligt den å väfnaden varande inskriften år 1626 är utförd vid Spierings fabrik i Delft; den andra, som ingår i suiten Hero och Leander, är ett alster från fabriken i Mortlake. Den utfördes där under den tid denna atelier stod under ledning af sir Francis Crane, hvars monogram, liksom fabriken märke, finnes å tapetens lisiärer. Till tiden för utförandet nästan samtida, lämna de båda väfnaderna en god ledning för bedömandet af hvad hautelisseväfveriet i Europa vid början af det sjuttonde seklet bäst måktade åstadkomma. Ty den af Karl den förste grundade fabriken i Mortlake var, som man nu allmänt erkänner, en af de främsta, om ej den förnämligaste af alla de många dylika anläggningar, hvilka kring denna tidpunkt voro i verksamhet; och fabriken i Delft, hvars tillverkningar hittills mestadels varit för forskningen obekanta, då de i öfvervägande grad gått till land utom kontinenten — England, Danmark, Sverige — visar sig för hvarje nytt arbete, som kommer i dagen, ega rätt till en af de främsta platserna bland samtida verkstäder af dylik art.

Habent sua fata libelli, heter det. Sentensen gäller i lika hög grad väfda tapeter som böcker. Kunde de förra själfva tälja oss sina erfarenheter, skulle väl knappast rikare källor för äldre tiders historia stå oss till buds. Icke mången politisk underhandling af betydelse har, sedan tapetzeriet kommit i bruk, egt rum, utan att det samma som tyst åhörare funnits med; icke mången fest har hållits, till hvars bullrande glädje det ej varit vitne. Från resor i främmande land och från de förnämas bostäder i staden och på landsbygden, i hvilka tapeterna hörde till gemakens vanliga prydnad, skulle de ur hvardagslivets krönika kunna berätta oss mycket, som ingenstädes står att läsa. Föga mindre kunde de hafva att säga oss från den tid, när man ej längre hade sinne för detta slags dekoration — när man började klippa sönder dem och, för deras styrkas skull, använda dem till golfmattor, sängbottnar och segel. Men de tiga, så väl när det gäller deras upphöjelse som deras förnedring, och det är kanske bäst — åtminstone i senare fallet. De skulle nog annars förråda, hur främmande vi i själfva verket varit för den själens kultur, i hvilken kärleken till det sköna ytterst har sin rot.

Tobiastapetens äldre historia torde väl för alltid komma att varda höljd i dunkel, då denna väfnad ur enskild ego förvärfvats åt staten. Den andra tapetens öden åter äro lättare att följa, ehuru han sannolikt haft mer växlande skiften att genomgå än den förra.

Öfver alt gammalt, som kommit ur bruk eller af ovarsam hand skadats, sväfvade fordom ett oblidt öde, hvars historiska namn är husgerådskammarauktionerna. Gamla möbler, dem ännu ingen restaurerande hand med okunnighetens säkerhet fördärfvat; stoffer, hvars enda brott var att vara gamla eller ur modet komna; dyrbara prof af Orientens, ännu ej i Faubourg St Antoine förfärdigade keramik; allahanda föremål af meissen- och berlinfabrikernas graciösa konst; tapeter, mattor och alla möjliga alster af den gedigna lyx, med hvilken ännu förra århundradets människor, trots öfverflödsförordningar o. dyl. älskade att omgifva sig — alt gick vid dessa famösa

30. Heros och Leanders möte utanför Cytheres tempel.

Mortlakes-tapet från 1630-talet.

Höjd m. 4,20; bredd m. 4,44.

Drottningholms slott.

försäljningar under klubban och såldes, som protokollen visa, för rampris. De spriddes sedan åt alla kanter, mesta delen för att brukas i det dagliga lifvet, det minsta för att af någon samlare förvaras. Därför är ock så mycket af det, som vid dessa auktioner bortslumpades, numera försvunnet.

Men å vinden till det s. k. hertigarnes stall å Drottningholm fans ännu för några år till baka en mängd saker undanstufvade här och där i de skumma hörnen. Grå som de spindelnät, hvilka i länge orörda mönster nedhängde från takbjälkarna, föll den sparsamma dagern in genom små, ännu i sitt bly infattade rutor. Och de gamla resterna, som af stallets — för att ej säga ställets — upplysta opinion tvifvels utan hedrats med benämningen skräp, hade mörkret och sin fördolda plats att tacka för, att de undgått en uppmärksamhet, hvilken annars otvifvelaktigt varit af ödesdiger betydelse för deras tillvaro. Där funnos gamla läderhinkar (lätt åtkomliga vid förefallande eldsvådor!); tennsaker i de mest olika former, från riksenkedrottning Hedvig Eleonoras dagar samt med hennes vackra monogram och ända ned till kung Karl Johans tid; där stodo sönderslagna eller spräckta föremål af rörstrandsfabrikens fajanser från förra århundradet i broderlig förening med salig kung Adolf Fredriks svarfstol och verktyg samt apotekarens på Drottningholm af mått och mal förtärda herbarium. Där låg naturligtvis också en massa lappar af allahanda slag — gamla tryckta rosiga kattuner, sammet, sidenbrokad, rester af orientaliska mattor m. m. — sida vid sida med remsor af söndertrasade papperstapeter, kungliga kungörelser och posttidningar. Här hittades ock vid ett tillfälle en hop mindre stycken af väfda tapeter, inlagda i ett större fragment. Vid närmare granskning visade de sig tillhöra den illa åtgångna suiten Hero och Leander, som kort förut¹ för att hoppassas och repareras nedtagits ur slottets biljardsal. De nyfunna fragmenten hade emellertid icke tillhört någon af de nu för handen varande fyra pjeserna, utan utgjorde delar af en, som man antog, sannolikt alldeles förstörd väfnad och gömdes därför jämte ett par

¹ På anhållan af dåvarande intendenten för H. M. Konungens konstsamlingar frih. Emanuel Cederström, som om ordnandet af slottens konstskatter inlagt största förtjänster.

bårder, som tydligen tillhört ännu en annan tapet, i husgeråds-kammarens förråd.

År gingo, och man hade, ehuru visserligen ännu ett stycke tillhörande den ofvannämnda suiten kommit i dagen, för länge sedan uppgifvit hoppet att lyckas komplettera den samma. Då inträffade de för kännedomen om Sverges äldre konstsamlingar betydelsefulla hammerska auktionerna, vid hvilka till främmande händer bortgick en mängd dyrbarheter från svenska slott, hopplockade under den gyllene tid, då konstsamlarne voro få och konstskatterna många.¹ Katalogen öfver oktoberauktionen 1894 innehöll äfven afbildning af ett större tapetfragment utan bård och framställande en ung man, som, förd af en amorin med brinnande fackla, simmar öfver ett mörkt haf från en på stranden stående flicka. Ehuru det enligt katalogen ansågs som »en fransysk gobelin», var för den, som kände tapeterna på Drottningholm, fragmentets samhörighet med Hero och Leandersuiten så godt som säker, något som ock bevisade sig såsom fullt riktigt, då tapeten, hvilken på konungens befallning inköptes, ankom till Sverige. Det å hertigarnes stall funna stycket, som med sin bård utgjorde ungefär femtedelen af hela väfnaden, *passade nämligen exakt till sammans* med det nyköpta fragmentet, hvilket omfattade omkring tre femtedelar, under det att den återstående femtedelen hufvudsakligen utgjordes af den höger vertikalbård, som jämte några andra bitar af borduren funnits å ofvannämnda stallvind. Å det nyförvärfvade fragmentet voro emellertid ett par stora luckor, hvarjämte bitar af bården, såsom kartoucherna med vapnet och inskriften, fattades, hvadan en genomgripande restauration, sedermera verkställd hos Handarbetets vänner, blef af nöden.

Med hjälp af de numera i slottsarkivet samlade inventarierna, hvilka före arkivets grundläggande funnos kringspridda i garderober, i källare och på vindar, är det tämligen lätt att följa dessa tapeters äldre historia. Sannolikt kommo de till Drottningholm mot slutet af 1840-talet, då en fransman, den sorgligt ryktbare »renovateuren» Privat, som handlingarna kalla honom, länge sysselsattes med slottets

¹ Det var egentligen Nordiska museet, som ur detta konstskeppsbrott bärgade det värdefullaste.

31. Hermione anropar gudarne för den bortsimmande Leander.
Mortlakes-tapet från 1630-talet.

Höjd m. 4,17; bredd m. 2,24.
Drottningholms slott.

ordnande. Troligen var det också då, som dessa dyrbara väfnader uppsattes i biljardsalen, hvilken sedan pryddes med taflor, ordentligt upphängda på sina genom tapeterna slagna krokar. Väfnaderna måste sönderstyckas, då de nämligen, såsom ofta varit fallet i våra slott, voro för stora i förhållande till väggytorna. De bortklipta resterna hade naturligtvis icke något värde och såldes därför på närmaste auktion — man kunde ju alltid förtjäna en eller annan riksdaler att därmed upphjälpa slottskassans klena finanser. Alt synes dock ej gått under klubban — troligtvis blott ett par större stycken, d. v. s. den sjätte, med undantag af några bårdfragment, nu alldeles förlorade tapeten samt större delen af den restaurerade pjesen. Må hända egde denna lyckliga finansoperation rum redan den 28 augusti 1852, vid hvilket tillfälle enligt ännu i slottsarkivet bevarade protokoll balettmästar Selinder köpte en tapet för 7 rdr och 17 skilling, samt en onämnd samlare hade den oturen att för en dylik pjes få betala ej mindre än — 8 rdr! Säkert är emellertid, att suiten ännu år 1821 var hel och sedan anno 1813 obrukad förvarats i husgerådskammaren. Där hade tapeterna, efter inventarierna att döma, funnits i omkring 150 år. Man betraktade dem synbarligen såsom dyrbarheter, hvilka endast användes vid särskildt högtidliga tillfällen. Så omtalas t. ex. i Tessin och Tessiniana, att de vid konung Stanislaus Leczinskys besök i Stockholm 1711 upphängdes i den praktfulla sängkammare, som för den landsflyktige monarken ordnades i det s. k. kungshuset.¹

För öfrigt känna vi endast föga om tapeternas äldre historia. Man kan till en början följa henne till baka till åren efter 1697 och genom jämförelse med det kort förut uppgjorda inventariet finna, att suiten oskadad undgick den stora slottsbranden. Inventarierna från 1600-talets midt lämna oss vidare besked. I en förteckning från år 1656 omtalas de som »skiöne fijne Tapeter, nye, medh guld och sölfwor wääfne, som åth H. Kongl. M:tt af grefue Johan ähr förähret»; och en samtidig husgerådskammarräkning förmäler, att denne grefve Johan var hans höggrefliga excellens Johan Oxenstierna, som förärade dem till konung Karl Gustaf »vid H. M:t:z Bijlager».

¹ *Tessin och Tessiniana*. Stockholm 1819. S. 262.

Då konungens bröllop med Hedvig Eleonora stod den 24 oktober 1654, hafva vi sålunda härmed året för tapeternas införlifvande med den svenska samlingen.

Grefve Johan, som var son af Axel Oxenstierna, hade år 1634 varit legat till konung Karl I, och då tapeterna bära engelska riksvapnet, är det mer än sannolikt, att den svenske diplomaten efter vanligt bruk erhållit dem som afskedspresent, då han lämnade engelska hofvet. De voro då nya, så nya till och med, att möjligen en af dem — ännu icke ens var betald. Enligt en upplysning i *The Calendar of State Papers* hade nämligen föreståndaren för fabriken i Mortlake, sir Francis Crane, ännu år 1636 af konung Karl I att fordra 1,704 £ för en tapet ur Hero och Leandersuiten.

Tapetväfveriet har i valet af ämnen från älsta tid och ett godt stycke in på sjuttonhundratalet troget afspeglat tidehvarfvens mest betecknande andliga strömningar. En ur den grekiska sagovärlden hemtad framställning sådan som Hero och Leander låter oss ock förmoda tillvaron i en eller annan form af intresse för den antika kulturen. Också finner man, hurusom just under slutet af femton- och början af sextonhundratalet Englands litteratur har riktats med en mängd öfversättningar af Greklands och Roms förnämste författare — Homerus och Hesiodus, Livius och Virgilius, Ovidius och Horatius, Cæsar och Seneca med flere.¹ Det ligger också nära till hands att antaga, att ämnet för den i Mortlake utförda tapetsuiten skulle vara att söka hos någon antik författare, särskildt hos den gamle grekiske grammatikern Musæus, hvilken, som bekant, med älskvärd penna skildrat Heros och Leanders kärleksaga. I viss mån är detta nog också förhållandet. Men man saknar vid en genomläsning af Musæus' dikt en del å tapeterna förekommande detaljer, som knapt kunna tillskrifvas kartongtecknarens skapande fantasi allena, så mycket mer, som de dess utom återfinnas hos ett par samtida engelske författare, hvilka be-

¹ HENRY MORLEY och W. HALL GRIFFIN: *English Writers*. XI. S. 335. Bibliography.

32. Leander anländer simmande till Heros torn.

Mortlakes-tapet från 1630-talet.

Höjd m. 4,20; bredd m. 4,42.

Drottningholms slott.

handlat samma ämne. Vid den tidpunkt, då Hero och Leander-suiten utfördes, hade nämligen den grekiska kärleksdikten varit föremål för en då rätt vanlig travesterande behandling af Christoffer Marlowe (1564—1593) och Georg Chapman (1559?—1634), af hvilka den förre börjat, den senare fortsatt och avslutat det poem, som under titeln Hero and Leander första gången trycktes 1598 och sedermera under 1600-talets början upprepade gånger utkom.¹ Utan tvifvel är det just här vi ha att söka det program, hvarefter den bildande konstnären arbetat.

Marlowe-Chapmans dikt, som är indelad i sex »sestiader», är emellertid, som sagdt, alls icke att betrakta som öfversättning eller ens bearbetning af Musæus' text. Den senares naiva och skära finhet har under de engelske författarnes pennor utbytts mot en i Marlowes del af dikten visserligen kraftfull, men rätt grof sensualism och släpar sig i de senare, af Chapman tillagda sångerna mödosamt fram i en rustning af klassisk lärdom, som gör poemet i det närmaste onjuttbart. Af det romantiska skimmer vi efter Musæus gärna förknippa med Venus' älskliga prästinna, återstår här i själfva verket lika litet som af det ungdomligt osjälfviska kärleksvärmeriet hos hennes älskare. Heros och Leanders saga i den engelska bearbetningen är till sin andliga habitus i själfva verket liksom figurerna på den bildande konstnärens framställning ett fullblodigt barn af 1600-talets njutningslystna tidehvarf.

Mindre, än man kunnat vänta, har andan i de båda skaldernas uppfattning verkat bestämmande å den målände konstnärens fantasi. Man återfinner den visserligen tydligt nog i duennans skäligen simpelt uppfattade gestalt, som, enligt de ord Marlowe lägger i Heros mun, var

»A dwarfish beldam — —
that hops about the chamber where I lie,
and spends the night, that might be better spent,
in vain discourse and apish merriment.»²

¹ HENRY MORLEY och W. HALL GRIFFIN: *anf. arb.* XI. S. 359 och s. 419.

² *Select early English Poets. Edited by S. W. Singer, Esq. No. VIII: Marlowe's and Chapman's Hero and Leander.* Chiswick 1821. S. 18.

Men öfver Heros gestalt ligger dock ett visst omedvetet behag, som för dikten är så godt som främmande. Här har den bildande konstnären synbarligen mer gripits af skaldens framställning af Heros skönhet, än han fäst sig vid hennes i poemet något tvifvelaktiga ungdomliga oskuld.

Öfverensstämmelsen mellan skaldernas och kartongtecknarens framställning framträder emellertid så mycket mera i en mängd små detaljer, af hvilka jag vill anföra några.

Af de fem tapeter, som nu återstå, skildra trenne diktens hufvudpersoner, de öfriga tvänne Leander och hans syster Hermione, hvilken sistnämnda icke ens finnes nämnd i Musæus' dikt.

Framställningen å den första tapeten (bild 30) är synbarligen inspirerad af diktens första sång. Målaren har tecknat Hero och Leander inbegripna i samtal utanför Cytheres tempel; Hero lyfter liksom bedyrande ena handen mot himmelen. Ofvanför dem ses en flygande Amor, som just är i begrepp att afskjuta en pil från sin båge. I dikten heter det

»And hands so pure, so innocent -- --
did she uphold to Venus, and again
vow'd spotless chastity, but all in vain:
Cupid beats down her prayers with his wings;
her vows above the empty air he flings:
all deep enrag'd, his sinewy bow he bent,
and shot a shaft that burning from him went.»¹

Venus' tempel har å tapeten visserligen fått en mer strängt arkitektonisk form, än det har i Marlowes skildring af det samma; men den i sången förekommande Bacchus, som med handen prässar vin ur drufklasen, återfinnes i den staty, som är placerad i en nisch till vänster om tempeldörren, och genom den samma ser man en kvinna, knäböjande framför ett altare, eller för att bruka skaldens ord

»And in the midst a silver altar stood;
there Hero sacrificing turtles' blood,
kneel'd to the ground -- --.»²

¹ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 18—19.

² *Select early English Poets*, o. a. st. S. 10.

33. Hermione tager afsked af Leander, då han för sista gången simmar öfver Hellesponten.

Mortlakes-tapet från 1630-talet.

Höjd m. 4,29; bredd m. 4,72.

Drottningholms slott.

Bakgrunden af tapeten har som vanligt å äldre framställningar fått, för att bruka Viktor Rydbergs uttryck, tjäna som bakgrund i tiden. Från diktens sista sång är idén hemtad till de båda små foglar, som synas till vänster å tapeten. Skalden låter här, då de älskande skattat åt förintelsen, en gud förbarma sig öfver dem och förvandla dem till tvänne foglar. Neptunus

»flung them into the air and did awake them
like two sweet birds, surnam'd th' Acanthides,
which we call Thistle-warps, that near no seas
dare ever come, but still in couples fly.»¹

Det är icke minst betecknande för sambandet mellan den diktande och den målande konstnären, att foglarna å tapeten hafva alldeles samma färger, som de, hvilka sången omtalar, nämligen blått, rött, gult och svart.

»Their wings, blue, red, and yellow, mix'd appear;
colours, that as we construe colours, paint
their states to life; — the yellow shows their saint,
— — — blue, their truth;
the red and black, ensigns of death and ruth.»²

Den i tidsföljden närmaste tapeten, af hvilken nu blott ett fragment återstår (bild 31), har till ämne Hermione, Leanders syster, en härlig gestalt, som med lyfta händer anropar gudarne för den mot Heros i fjärran synliga torn simmande brodern. »His sister, kind Hermione, who on the shore kneel'd praying to the sea for his return»³, heter det i dikten. Kartongtecknaren har här i så måtto afvikit från skaldens framställning, att han låtit Hermione bedjande stanna på stranden från den stund, då Leander börjat sin vågsamma färd. Man ser nämligen långt ut bland böljorna simmarens hufvud vändt mot Sestos, som han sålunda ännu ej hunnit. Det är i öfrigt betecknande för öfverensstämmelsen mellan de båda konstverken, att å de tapeter, som framställa Leander simmande, hans hufvud har en bestämdt kvinlig prägel, föranledd af

¹ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 123.

² *Select early English Poets*, o. a. st. S. 123.

³ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 48.

den beskrifning Marlowe i första sången ger öfver Leanders underbara skönhet, och som slutar med orden

»Some swore he was a maid in man's attire.»¹

Å den tredje tapeten i suiten, hvilken med undantag af ett tvärt öfver väfnaden gående stycke är hel, ser man Leanders ankomst till tornet. (Bild 32.) »The dwarfish beldam» vinkar med en föga behagfull gest åt Hero, hvars lockiga hufvud och lätt igenkännliga dräkt framskynta genom den halföppnade dörren. Leander, som just synes taga de sista simtagen, gör på åskådaren ett bestämdt kvinnligt intryck; hvadan man också i de äldre inventarierna från detta århundrade, för hvilka tapetsuiter nas ämnen i allmänhet voro »ett lykt tal», finner denna omtalad under titeln »en kvinna, simmande mot ett tempel». Skaldens glödande skildring af de älskandes möte har målaren här icke följt, i själfva verket ej ens kunnat följa; men detaljer sådana som de tvänne svanorna, hvilka sirligt simma å det spegelklara vattnet, och foglarna, som synas öfver dörren, vitna ytterligare om sambandet mellan dikt och målning.

— — — — — »I play
with Venus' swans and sparrows all the day.»²

säger Hero.

Dramats upplösning nalkas. Den fjärde tapeten — den, om hvilken vi här närmast talat — framställer Leander, då han för sista gången lämnar Abydos. (Bild 33.) Det heter i 5:te sången:

»night close — — — —
His sister was with him, to whom he shew'd
his guide by sea» — — —.³

Ödets afundsamma gudinnor hasta nu till alla vindar »and made them battle fight upon the Hellespont». Under stormen ser man, hur »the curs'd Fates sat spinning of his death on every wave».⁴

Å den praktfulla väfnad, där denna scen är återgifven, synes å stranden Hermione sägande farväl till brodern, som kastat sig i

¹ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 6.

² *Select early English Poets*, o. a. st. S. 18.

³ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 117, 118.

⁴ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 120.

34. Hero sörjande den döde Leander.

Mortlakes-tapet från 1630-talet.

Höjd m. 4,25; bredd m. 5,42.

Drottningholms slott.

hafvet och nu, ledd af en amorin med brinnande fackla, står i begrepp att börja sin färd. Tapetens mörka tonalitet, ugglan å en trädgren, reflexen af facklan å de hvitskummiga böljorna samt de tunga stjärnlösa skyarna antyda höstnatten, hvilken äfven skalden gjort till ram kring diktens sista scen. I en ljusning bland molnen har kartongens tecknare placerat de trenne parcerna med öfliga attribut. I fjärran synes Heros torn, från hvilket ett brinnande bloss är utstucket. För att bruka Chapmans ord:

— — — »see, now Hero shines,
no heaven but her appears: each star repines,
and all are clad in clouds» — —¹

Slutscenen (sista tapeten, se bild 34) passerar utanför tornet. Sedan Hero länge förgäfves späjat efter Leander öfver hafvets rastlöst rullande vågor, varsnar hon honom liggande död å de skarpa klipporna vid tornets fot. Musæus låter henne nu kasta af sig kitonen och störta sig ned öfver sin älskares döda kropp. Hos den engelske skalden, som kartongtecknaren följt, heter det:

»She fell on her Love's bosom, hugg'd it fast,
and with Leander's name she breath'd her last.»²

Härmed slutar sagan, hvars hufvudtema Marlowe på ett ställe i första sången vackert uttryckt med orden:

»It lies not in our power to love or hate,
for vill in us is overrul'd by fate.

— — — — —
Who ever lov'd, that lov'd not at first sight?»³

Som ofta är fallet, när det gäller väfda tapeter från äldre tid, är kartongtecknarens namn oss obekant. Här finna vi å en af väfnaderna bokstäfverna H D R (B?), som troligen innehålla lösningen af gåtan, ehuru vi i själfva verket genom denna signatur ej komma saken närmare, då någon konstnär med dessa initialer för närvarande ej är oss bekant. Han har emellertid, såsom läsaren

¹ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 118.

² *Select early English Poets*, o. a. st. S. 123.

³ *Select early English Poets*, o. a. st. S. 10.

af flere detaljer å afbildningarna kan se, säkert varit bland dem, som arbetat under inflytelse af van Dyck, hvilken store mästare jämte Rubens utförde kartonger till fabriken i Mortlake.

Från den grekiske skaldens drömmar om kärleksagan vid den soliga Hellesponten genom de engelska poeternas cyniska eller lärda funderingar till van Dycks atelier och guldväfvarne i Mortlake; från afskedsaudiensen i Karl den förstes glänsande hof med den svenske legatens resgods genom det af roflystna skaror osäkra Tyskland till Karl Gustafs biläger; från Sverges gamla kungaborg genom härjande lågor till kungshusets pracksängkammare som ram till en landsflyktig konungs drömmar; från det mörka och fuktiga förrådet i Logårdsmagasinet till Privats sax och stallvindens dunkel; från det brokiga lifvet vid en landsauktion till Byströms villa och sedan till de af kännare från den bildade världens alla kanter besökta försäljningarna i Köln och så åter hem till de väntande resterna — habent sua fata!

Men nu synas dock de gamla väfnadernas vandringsår hunnit sitt mått, sedan konung Oskar II å Drottningholm låtit för dem inreda det praktgemak, som med rätta bär sitt namn efter den höge konstvännen. För denna historiska pietet mot föremål, i hvilka ett förgånget släkte gifvit uttryck åt sin skönhetsträfvän, och på hvilka konstförfarna händer nedlagt årslånga mödor, står Sverge till honom, liksom för mycket annat, i outplånlig tacksamhet-skuld.

JOHN BÖTTIGER.

